

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558¹

พิมพ์ชนก แยกทิพย์²

จากการศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 รวมถึงศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 เพื่อที่จะวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 จากการศึกษาทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า กระบวนการยุติธรรมไทยในอดีตนั้นต่างมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในสังคม และมีการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมนั้นๆ มายาวนาน โดยใช้วิธีการตามการปกครองสมัยนั้น ๆ เช่น ในสมัยสุโขทัยนั้นกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีระบบที่ชัดเจน แต่มีพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์กลางของความยุติธรรมและเป็นศาล เพราะเมื่อใดที่ราษฎรมีข้อพิพาทกัน ราษฎรก็จะสามารถไปยื่นกระดิ่งที่แขวนไว้ที่หน้าประตูได้ เพื่อให้พระมหากษัตริย์มาดำเนินการสอบสวนและตัดสินคดีความที่มีข้อพิพาทกันด้วยพระองค์เอง โดยหลักในการตัดสินคดีนั้นจะเป็นไปตามหลักจารีตประเพณีและความเป็นธรรม ซึ่งในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านจากอดีต ทั้งนี้ก็เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และเพื่ออำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความยุติธรรม ก่อให้เกิดความเสมอภาคแก่ประชาชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน ผู้ด้อยโอกาสกับผู้ที่มิฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีในสังคม แต่ก็พบในอดีตที่ผ่านมา การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนเป็นเรื่องยาก เพราะการไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจบทบัญญัติของกฎหมายและสิทธิเสรีภาพที่พึงมีพึงได้โดยชอบธรรม ทำให้ประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกล่วงละเมิดจากบุคคลที่อยู่ในภาวะที่เหนือกว่า จึงทำให้เห็นได้ว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมยังคงเป็นอุปสรรคสำหรับบุคคลที่มีรายได้น้อยหรือผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส เนื่องจากในระบบของกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันนั้นจะต้องใช้ทุนทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นค่าจ้างทนายความ ค่าฤชาธรรมเนียมศาล หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสุวรรณ และ รองศาสตราจารย์ กำธร กำประเสริฐ

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี รวมถึงหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ทั้งนี้ ก็เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ ในการพิสูจน์ความจริงและปกป้องสิทธิและเสรีภาพของตนเอง

ดังนั้นเองเมื่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยนั้นยังมีช่องว่างเรื่องความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีการจัดตั้งกองทุนยุติธรรมขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนยากจนให้เข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยกองทุนยุติธรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การดูแลเมตตาสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อน ยากไร้ ไม่ได้รับความเป็นธรรม และเพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เสมอภาค และเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยตามมาตรา 18 (3) มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 และมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 จึงได้ให้อำนาจคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมแต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือขึ้น เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอในทุกภารกิจของกองทุนยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร เช่น ตามคำสั่งคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ที่ 2/2562 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด ได้ให้อำนาจคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ ส่วนอัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด คลังจังหวัด ประธานสภาพนายความจังหวัด ผู้แทนเครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่ยุติธรรมจังหวัดคัดเลือกจำนวน 1 คน เป็นอนุกรรมการ ส่วนยุติธรรมจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และมีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่ยุติธรรมจังหวัดมอบหมายจำนวน 2 คน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติคำขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมภายในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาทต่อราย เฉพาะกรณีการขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดี และการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่ยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยมีปัญหาสำคัญดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการตีความเรื่องฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนตามมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มาตรา 28 บัญญัติว่า การพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี และการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจาก

การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (1) พฤติกรรมและข้อเท็จจริงของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน
- (2) ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน
- (3) โอกาสที่ผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น

ตามมาตรา 28 ข้างต้นจะเห็นว่า หลักดังกล่าวเป็นหลักทั่วไปในการใช้พิจารณาประกอบคำขอรับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะตามมาตรา 28 (2) ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน เป็นหลักเกณฑ์สำคัญหลักเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดที่ต้องคำนึงถึงในการพิจารณาว่าผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือจะได้รับการพิจารณาอนุมัติหรือไม่ แต่เมื่อ มีการบังคับใช้กฎหมายตามมาตราดังกล่าวขึ้น กลับพบว่า หลักการพิจารณาตามมาตรา 28 (2) ซึ่งถือเป็นหลักทั่วไปและเป็นหัวใจสำคัญในการชี้วัดว่าผู้ขอรับความช่วยเหลือจะได้รับการช่วยเหลือตามที่ยื่นคำขอไว้หรือไม่ ยังคงมีปัญหาเพราะตามมาตรา 28 (2) คำว่า ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนนั้น กฎหมายมิได้บัญญัติถึงคำนิยามเอาไว้เพื่อให้ครอบคลุม ชัดเจน มีขอบเขตรวมถึงไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนว่าอย่างไรจะถือว่าผู้ขอรับความช่วยเหลือมีฐานะยากไร้ ยากจน ทำให้เห็นว่า มาตรา 28 (2) เป็นการเปิดกว้างในการใช้ดุลพินิจของคณะอนุกรรมการอันเป็นอุปสรรคต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน และทำให้การปฏิบัติงานของแต่ละจังหวัดไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันเพราะมีปัญหาในการตีความเรื่องฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน ดังนี้เองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและหลักสิทธิมนุษยชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง จึงเห็นว่าการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนโดยกำหนดคำนิยามหรือเงื่อนไขจึงเป็นสิ่งที่สำคัญจะต้องเร่งรัดให้มีขึ้นโดยเร็ว

2. ปัญหาการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ขอรับความช่วยเหลือก่อนศาลมีคำพิพากษา ในกรณีการขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มาตรา 29 บัญญัติว่า การพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยให้คำนึงถึงว่าหากได้รับการปล่อยชั่วคราวแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการใดหรือไม่

โดยในการพิจารณาตามมาตรา 29 นั้นกฎหมายกำหนดให้ต้องพิจารณาประกอบกับระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2559 ข้อ 10 ข้อ 11 และข้อ 12 จากการศึกษาพบว่าตามมาตรา 29 นี้ มีปัญหาการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ขอรับความช่วยเหลือก่อนศาลมีคำพิพากษา เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดแนวทางในการใช้

ดุลพินิจเพื่อพิจารณาของคณะกรรมการผู้มีอำนาจไว้อย่างกว้างและเป็นเพียงข้อสันนิษฐานในการพิจารณาเท่านั้น อันเป็นปัญหาที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดโอกาสหรือเสียสิทธิในการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย ทั้งที่กฎหมายมีเจตนารมณ์และความมุ่งหมายที่ประสงค์จะลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แต่เมื่อนำกฎหมายมาใช้บังคับแล้วก็ยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะมุ่งลดความเหลื่อมล้ำในสังคมอย่างแท้จริง เพราะยังมีอีกหลายคดีที่ไม่ได้รับการอนุมัติหลักประกันจากคณะกรรมการทั้งที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ ตรงกันข้ามหากบุคคลที่ให้การรับสารภาพว่ากระทำความผิดจริงตามที่ถูกกล่าวหา แต่มีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่มีความรู้ทางกฎหมาย และมีฐานะยากจน แต่กลับได้รับการอนุมัติหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวจากคณะกรรมการ เช่นนี้จะเป็ธรรมได้อย่างไร ผู้ศึกษาจึงเห็นว่ามาตราดังกล่าวไม่ได้เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อขอรับหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราวก่อนศาลมีคำพิพากษาได้อย่างแท้จริง รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 29 และระเบียบประกอบการพิจารณาที่เกี่ยวข้องดังกล่าวยังขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรค 2 ที่กำหนดว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกดำเนินคดีไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด ต้องปฏิบัติต่อผู้นั้นเหมือนเป็นผู้บริสุทธิ์ตลอดกระบวนการ จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ เพราะศาลเท่านั้นที่จะเป็นผู้พิจารณาพิพากษาความถูกต้องของจำเลยในการพิจารณาคดีอาญา จึงเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนและไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

3. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 กรณีการขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดี ตามมาตรา 28 และการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามมาตรา 29

พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มาตรา 28 และมาตรา 29 ได้ให้อำนาจในการพิจารณาของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดเอาไว้โดยในการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมระดับจังหวัด พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มาตรา 18 (3) มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 และมาตรา 23 ได้ให้อำนาจคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม แต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด โดยให้อำนาจพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติคำขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมภายในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาทต่อราย เฉพาะกรณีการขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามมาตรา 28 และการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามมาตรา 29 หากเป็นเรื่องที่เกินอำนาจจะต้องส่งสำนวนทั้งหมดไปยังคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำกรุงเทพมหานคร และที่เกินอำนาจของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

จากการศึกษาพบว่าการกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ในการพิจารณาของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดนั้นเป็นวงเงินที่น้อยเกินไป เพราะในปัจจุบันมีจำนวนผู้ขอรับความช่วยเหลือ

เพิ่มมากขึ้น หากคดีแต่ละราย มีวงเงินเกินกว่า 500,000 บาท ก็จะต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงานกองทุนยุติธรรม เพื่อให้คณะกรรมการฯ ที่ได้กล่าวไว้พิจารณา ทำให้เห็นว่าจะส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้ความช่วยเหลือประชาชน เนื่องจากภาระงานของสำนักงานกองทุนยุติธรรมมีภาระงานที่มาก นอกจากจะรับคำขอในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครแล้วยังต้องมีหน้าที่พิจารณาสำนวนคดีที่เกินอำนาจของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดทั่วประเทศที่ได้ส่งสำนวนคดีมาอีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดตามคำสั่งคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมที่ 2/2562 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 ยังมีบางตำแหน่งที่ยังไม่มีความเหมาะสมของการเป็นคณะกรรมการฯดังกล่าว คือ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยจังหวัด เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวมีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และอีกตำแหน่งหนึ่ง คือ ตำแหน่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เนื่องจากการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมมิได้พิจารณาถึงอาการบาดเจ็บหรือตามความเห็นของแพทย์ในใบรับรองแพทย์เหมือนอย่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และเห็นว่ายังมีตำแหน่งที่เหมาะสมกว่า จึงเห็นว่าการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้องโดยการกำหนดเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของคณะกรรมการฯ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญจะต้องเร่งรัดให้มีขึ้น

จากการศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการตีความเรื่องฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนตามมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น มาตรา 28 “การพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี และการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (1) พฤติกรรมและข้อเท็จจริงของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน
- (2) ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน
- (3) โอกาสที่ผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น

ความในวรรคแรกตาม(2) ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน ให้หมายความว่า บุคคลที่มีรายได้สุทธิปีละไม่เกิน 30,000 บาท และอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้หมายความรวมถึงบุคคลที่มีเงินได้สุทธิต่อปีไม่เกิน 150,000 บาท โดยต้อง

ปรากฏหลักฐานการยื่นเสียภาษีจากกรมสรรพากรและข้อมูลการถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย เป็นสำคัญ กรณีบุคคลที่มีเงินได้สุทธิต่อปี 150,001-300,000 บาท จะต้องมีการยื่นคืนไม่น้อยกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ของเงินได้”

2. ปัญหาการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ขอรับความช่วยเหลือก่อนศาลมีคำพิพากษาในกรณีการขอลดอัตราผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น มาตรา 29 “การพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการขอลดอัตราผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดต้องคำนึงถึงหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ และหากได้รับการลดอัตราแล้ว ให้คำนึงว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการใดหรือไม่”

3. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 กรณีการขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามมาตรา 28 และการขอลดอัตราผู้ต้องหาหรือจำเลยตามมาตรา 29

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่ดังนี้ คือ โดยการอาศัยพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มาตรา 18 (3) มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 และมาตรา 23 ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ครั้งที่ 2/2562 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 และแก้ไขเพิ่มเติมกรอบวงเงินในการพิจารณาและเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดขึ้นใหม่ ให้มีองค์ประกอบดังนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด คลังจังหวัด ประธานสภาทนายความจังหวัด สรรพากรจังหวัด ผู้แทนเครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่ยุติธรรมจังหวัดคัดเลือก จำนวน 1 คน เป็นอนุกรรมการ และมียุติธรรมจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และมีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่ยุติธรรมจังหวัดมอบหมายจำนวน 2 คน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดหรือตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค (เฉพาะจังหวัดที่เป็นที่ตั้งภาค) เป็นอนุกรรมการ โดยให้อำนาจพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติคำขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมภายในวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาทต่อราย เฉพาะกรณีการขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามมาตรา 28 และการขอลดอัตราผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามมาตรา 29 หากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเกิน 1,000,000 บาทต่อราย หรือหากวงเงินประกันการขอลดอัตราผู้ต้องหาหรือจำเลยเกิน 1,000,000 บาทต่อราย ให้ส่งสำนวนทั้งหมดไปยังคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำกรุงเทพมหานคร และที่เกินอำนาจของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิจปติ ก้องเบญจภูษ. เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนวิชาปรัชญาและหลักกฎหมายมหาชน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

กระทรวงยุติธรรม. สำนักงานกองทุนยุติธรรม. ประวัติกองทุนยุติธรรม [Online]. Available URL:

<https://jfo.moj.go.th/page/about.php>, 2565 (กุมภาพันธ์, 16).

สำนักงานกองทุนยุติธรรม. กลุ่มนโยบายและพัฒนาระบบงาน. คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานกองทุนยุติธรรม

เรื่อง ความเป็นมาของกองทุนยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนยุติธรรม, 2564.

สำนักงานกองทุนยุติธรรม. กลุ่มนโยบายและพัฒนาระบบงาน. คู่มือการขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนยุติธรรม, 2560.

สำนักงานกองทุนยุติธรรม. รวมกฎหมายกองทุนยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนยุติธรรม,
ม.ป.ป..

สำนักงานกองทุนยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานกองทุนยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุน
ยุติธรรม, 2564.